

2018

КАМПАНИЯ „ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ“

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КАМПАНИЯТА

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ | СОФИЯ, БУЛ. ДРАГАН ЦАНКОВ 35

ОТНОСНО КАМПАНИЯ „ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ“

Кампания „Достъпна България“ е инициатива на Комисията за защита от дискриминация (КЗД), приета и изпълнявана с единодушие сред всички деветима членове на единствения български орган по равнопоставеност.

Кампанията стартира на Международния ден на хората с увреждания – 3-ти декември 2017 г., и бе оповестена чрез средствата за масово осведомяване и нарочна пресконференция на КЗД съгласно правомощията на Комисията, разписани в чл. 47, т. 12 от Закона за защита от дискриминация. **Кампания „Достъпна България“ е безсрочна.**

Кампания "Достъпна България" се подкрепя от председателя на Народното събрание Цвета Караянчева и президента Румен Радев. Множество медии, както и обществени фигури като Ники Кънчев, Владислав Карамфилов – Въргала и други, също се включиха в кампанията и изразиха подкрепа за нея.

Целта на кампанията е да осигури достъпна среда за хората с увреждания в България. Това се случва в рамките на **двата основни приоритета на кампанията: 1)** Показват се добрите примери за осигурена достъпна среда и се търсят публични фигури, които да се присъединят към кампанията и да спомогнат за нейното популяризиране; **2)** Комисията за защита от дискриминация провежда самостоятелно оценка на достъпната среда, образува производства и налага предвидените в закона санкции и принудителни административни мерки, за да се гарантира създаването и поддържането на достъпна за хората с увреждания обществена среда.

Кампания „Достъпна България“ се реализира **без външно финансиране** и чрез усилията на членовете и администрацията на КЗД.

ОБХВАТ И ЦЕЛ НА НАСТОЯЩИЯ МЕЖДИНЕН ОТЧЕТ

Настоящият междинен доклад за изпълнението на дейностите по безсрочната кампания „Достъпна България“ на Комисията за защита от дискриминация обхваща периода от обявяване на кампанията на 03.12.2017 г. до края на септември 2018 г. В докладът са описани действията и стъпките, които са реализирани в съзвучие с целите на кампанията за посочения период.

Целта на настоящия междинен доклад е в условията на турболентна обществена обстановка, касаеща хората с увреждания, да се очертаят практическите и обществено полезни стъпки, които реализира Комисията за защита от дискриминация в подкрепа на тази уязвима група. КЗД, следвайки добрите практики на САЩ и много страни в ЕС, намира, че един от стълбовете за решаване на проблемите пред хората с увреждания, е именно борбата с неравното третиране. Хората с увреждания са изправени пред тежки ежедневни предизвикателства и закрилата от дискриминация е един от инструментите, с които тези предизвикателства могат да бъдат преодоляни. КЗД вярва, че поне що се отнася до достъпната среда, законодателството и в частност Законът за защита от дискриминация, дават необходимите защити и инструменти, които позволяват на хората с увреждания да водят производства пред КЗД за достъпна среда. Институцията разполага и с правомощията да се самосезира и да води цялостното реализиране на кампанията, поради което именно КЗД се ангажира пряко с този ключов въпрос.

Настоящият доклад е изготвен от Петър Кичашки, член на Комисията за защита от дискриминация, с подкрепата на Златина Дукова, член на КЗД и ръководител на работната група за кампания „Достъпна България“ в институцията, както и д-р Владимир Стоименова, член на КЗД.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТ 1 НА КАМПАНИЯ „ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ“: ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ДОБРИТЕ ПРИМЕРИ И ПРИВЛИЧАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА

В рамките на първия приоритет на кампания „Достъпна България“, а именно популяризиране на добрите примери и привличане на обществена подкрепа, КЗД реализира множество инициативи, акции и публични срещи. От обявяването на кампанията и във връзка с нея са реализирани десетки информационни поводи в множество медии и предавания в страната.

В изпълнение на тази приоритетна дейност КЗД създаде специални сертификати за достъпна среда и бе взето решение обектите, които отговарят на необходимите изисквания, да бъдат сертифицирани от КЗД като напълно достъпни за хората с увреждания.

За този първи етап на кампанията бяха връчени 5 сертификата за сгради, които са напълно достъпни за хора с увреждания. Първият връчен сертификат беше на Националният дворец на културата. НДК, като символ на българската култура, бе обследван детайлно от специалисти на КЗД и в резултат на това бе взето решение да бъде сертифициран от Комисията. В последствие сертификати получиха Общинския дом на културата „Красно село“, 125 СУ „Боян Пенев“, Областната администрация на гр. Ловеч и др.

Преди връчването на всеки сертификат се прави обследване от служители на КЗД на място относно достъпната среда в съответната сграда. Всеки може да изпрати предложение до КЗД за сертифициране на достъпен обществен обект като изпрати писмо със своето предложение на електронния адрес на Комисията – kzd@kzd.bg. При преценка от експертния екип на правозащитния орган се пристъпва към връчване на сертификата на публично обявено събитие. Медиите се известяват своевременно за всеки връчен сертификат, с което се търси мултиплициране на добрите примери. Същевременно, в рамките на масираните проверки за достъпна среда в страната, администрацията на КЗД търси и идентифицира и обекти, които са напълно достъпни и предстои да получат сертификат. За момента такива идентифицирани обекти са над **60 на брой от цялата страна**. Комисията за защита от дискриминация ще подсили дейността си по идентифициране и сертифициране на достъпни обекти в следващите етапи по изпълнение на безсрочната кампания „Достъпна България“.

В рамките на този приоритет на кампанията бяха проведени и допълнителни събития. Например като партньори в инициативата се включиха известните изпълнители Лъчо и Тото от група „СкандаУ“. Те се появиха на връчването на престижните хип-хоп награди 359HipHopAwards в инвалидни колички. „СкандаУ“ получиха голямата награда „Група на годината“ и взеха престижната си статуетка в инвалидните колички, на които прекараха цялата вечер. Известните изпълнители разказаха пред претъпканата зала “EFE” на хотел „Маринела“ в столицата какъв е смисълът на инициативата – целта е хората да си дадат сметка, че да си с увреждане е нещо, което може да се случи на всеки и трябва обществото да направи необходимото за подобряването на достъпната среда в страната. С

подкрепата си „СкандаУ“ спомогнаха за значителното популяризиране на кампанията „Достъпна България“.

Дейностите от приоритет едно на кампанията „Достъпна България“ на Комисията за защита от дискриминация ще продължат активно и в бъдеще. Обмислят се нови интересни акции и събития, които да привличат общественото внимание. Очаква се и значително разширяване на дейността по сертифициране. Към момента горепосочените 60 обекта са включени в календара на кампанията и се очаква да бъдат сертифицирани при първа възможност, за което медиите и обществеността ще бъдат информирани своевременно на уебсайта на Комисията – www.kzd-nondiscrimination.com.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТ 2 НА КАМПАНИЯ **„ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ“: ОЦЕНКА ДОСТЪПНА СРЕДА И** **САМОСЕЗИРАНИЯ ОТ СТРАНА НА КЗД**

Комисията за защита от дискриминация постави специален акцент върху изпълнението на този приоритет от кампанията „Достъпна България“. След обявяване на началото на кампанията на 03.12.2017 г. през първото тримесечие на 2018 г. бяха реализирани серия от вътрешни обучения на регионалните представители и администрацията на КЗД, беше създадена специализирана работна група от представители на институцията, бяха осигурени необходимите технически средства, за да се извършва оценката на достъпната среда, бяха реализирани и всички други необходими подготвителни работи, като подготвяне на бланки на документите по кампанията, процедури за вътрешно изпълнение и отчитане на дейностите и др.

От април ефективно започна оценката на достъпната среда в страната. Оценката на достъпната среда е извършвана реално на територията на цялата страна – обхванати са областите София, Бургас, Варна, Габрово, Велико Търново, Добрич, Кърджали, Ловеч, Монтана, Пловдив, Разград, Пазарджик, Видин, Кюстендил, Търговище, Перник, Смолян, Плевен, Враца, Ямбол, Благоевград, Хасково, Стара Загора, Силистра, Сливен, Шумен и Русе. Важно е да се уточни, че оценката на достъпността се извършва не само в областния център, но и в по-малки населени места из съответните области. Констативните протоколи за достъпността се съставят от регионалните представители на КЗД, членовете на Комисията и от други служители в администрацията.

В периода от април до септември (включително) в КЗД са **проверени** общо **538** обекта. От тях **60 са достъпни** и ще бъдат включени в списъка на обекти, за които предстои сертифициране. При **останалите 478 проверени обекти е констатирано наличие на недостъпна среда** и са извършени самосезирания по реда на Закона за защита от дискриминация. В рамките на „Достъпна България“ за месеците април, май, юни, юли, август и септември – са образувани нови общо **478 преписки за недостъпна среда**. Образованите преписки в момента се намират в различни фази на производството – по-голямата част са все още на фаза предварително проучване, но вече има и редица преписки, които са влезли във фазата на открити заседания и предстои да бъдат обявени за решение.

Необходимо е да се подчертае, че тази изключителна активност на Комисията за защита от дискриминация в сферата на защитата на правото на достъп на хората с увреждания е без аналог у нас. И въпреки някои от възраженията на частните обекти, че не са отговорни за изграждане на

достъпна среда по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания, те носят обаче отговорност по реда на чл. 5 от Закона за защита от дискриминация.

Структурата на образуваните преписки по тип обект е както следва: 165 срещу банки и застрахователни дружества, 149 преписки са образувани срещу обекти на държавни и общински институции, 89 срещу мобилни оператори и 75 срещу други търговски обекти – основно аптеки, пощенски станции и други (вж. Графика 1)

Графика 1

Преценката за типа обекти, които да бъдат първоначално проверявани от Комисията за защита от дискриминация, бе извършена от специалната работна група, която отговаря за реализиране на кампанията. Работната група

даде насоки на за извършване на приоритетна оценка на достъпната среда на банки и застрахователни дружества, държавни и общински институции, мобилни оператори и други търговски обекти, като аптеки, пощенски станции, спедиторски компании и пр. При подбора за първоначалния етап на кампанията КЗД е водена от съображения, свързани с осъществяването на максимална бюджетна икономия, със степента на социално значение на типа обект за участието на хората с увреждания в обществения живот и др.

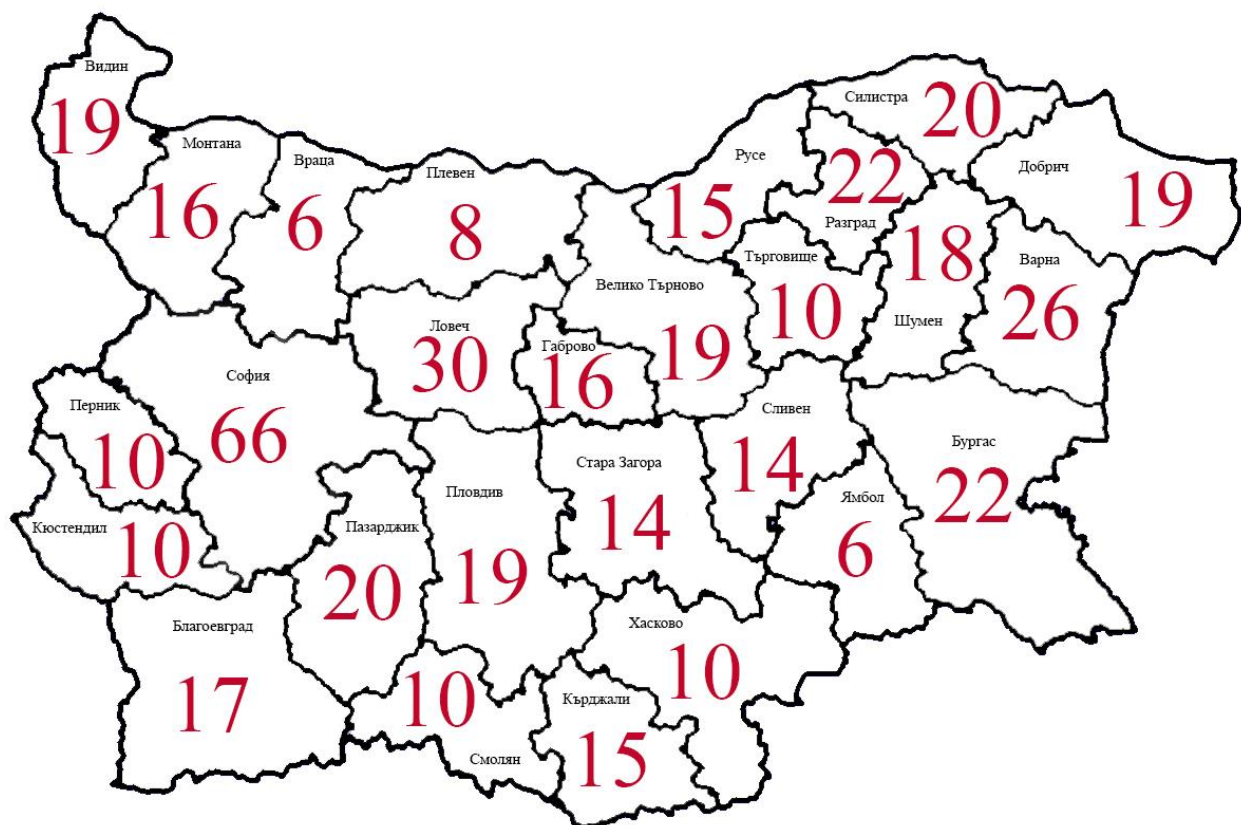
Най-много образувани производства има от София – общо 66 на брой за отчетния период. Следва Ловеч с 30, Варна с 26, Бургас с 22 и т.н. По-голям интензитет на проверките, които се правят в рамките на кампанията, има когато КЗД реализира работни посещения в различните области (**вж. *Графика 2***), защото тогава в проверките се включват и членовете на КЗД, които обособяват екипи и извършват масирани проверки в съответната област.

Графика 2

6	Общо образувани предприятия	Банки и застрахователни компании	Мобилен оператори	Държавни институции	Търговски обект
София	66	45	6	8	7
Бургас	22	8		14	
Варна	26	4	9	9	4
Габрово	16	7	1	8	
Велико Търново	19	12		7	
Добрич	19	9	1	9	
Кърджали	15	3	6	5	1
Ловеч	30	9	4	15	2
Монтана	16	4	8	4	
Пловдив	19		7	8	4
Разград	22	5	7	6	4
Пазарджик	20	4	2	11	3
Видин	19			8	11
Кюстендил	11	4	3	1	3
Търговище	10	3	6		1
Перник	10	5	5		
Смолян	10	4	3		3
Плевен	8	4		2	2
Враца	6	2	3		1
Ямбол	6	3	1	2	
Благоевград	17	8	2		7
Хасково	10	4	3	1	2
Стара Загора	14	2	3		9
Силистра	20	8	4	2	6
Сливен	14	6	1	7	
Шумен	18		2	13	3
Русе	15	2	2	9	2
ОБЩО	478	165	89	149	75

От анализа на извършените проверки в страната, КЗД може да очертае, че недостъпната среда е общонационален проблем, който фигурира реално във всяка област на страната (вж. *Графика 3*).

Графика 3

Към момента, както бе посочено по-горе, типовете обекти, които са проверявани от КЗД, са държавни и общински институции, банки и застрахователни дружества, телекоми и разнородни големи търговски обекти, като аптеки, пощенски станции и др. При намаляване броя на останали за проверка обекти от този тип, ще се премине и към други видове обществени обекти – театри, кина, заведения и др. Оценката към момента се извършва на принципа на „най-малко съпротивление“, т.е. освен с горепосочените

принципи, КЗД се съобразява и с обстоятелствата по това дали в проверявания обект има въобще изградена някаква достъпна среда. В този смисъл приоритетно се образуват производства по обекти, при които няма достъпност за хората с увреждания, като в последствие Комисията ще започне да разглежда и казуси при т.нар. „частична достъпност“.

Комисията за защита от дискриминация подчертава, че от дейностите по оценка на достъпната среда вече се виждат положителни резултати. По предварителна информация, която ще бъде оповестена с годишния доклад по изпълнение на кампанията „Достъпна България“, има десетки банки, телекоми и търговски обекти, които са изградили достъпна среда в срока за предварително проучване по преписките, т.е. като са установили, че КЗД ще води производство срещу тях.

Комисията е разпределила всички налични до момента преписки за достъпна среда в рамките на Пети постоянен специализиран заседателен състав, в който членуват Златина Дукова, д-р Владимир Стоименова и Петър Кичашки, както и в специализирани два *ad hoc* състава с членове: **на първия** – Наско Атанасов, София Йовчева, Петър Кичашки; **на втория** – Баки Хюсеинов, Сабрие Сапунджиева и Орлин Колев. Предстои да се добавят и допълнителни *ad hoc* състави, ако и когато това се окаже необходимо.

ИЗВОДИ

След първите няколко месеца от развитието на кампанията „Достъпна България“ изводите на КЗД могат да се групират в две основни категории. Те са такива не само в следствие на преките резултати от кампанията, но и идват като оценка на обществената обстановка в сферата на уврежданията в страната. Основните изводи на КЗД са следните:

1. Страната ни има огромен проблем с достъпната среда. Въпреки положителните примери, свързани с градска среда в много областни центрове, общото впечатление е, че множество частни обекти, както и не малко държавни и общински обекти, продължават да остават недостъпни за хората с увреждания. От проверките и от броя на идентифицираните за сертифициране обекти става пределно ясно, че съотношението между недостъпните и достъпните обекти е поне 8:1. В момента КЗД е образувала рекорден брой самосезирания, които са без прецедент. Недостъпността е навсякъде – не само в големите областни центрове и в по-малките населени места. **Във връзка с това КЗД обявява код „Червено“ за недостъпна среда в цялата страна.**
2. **КЗД с тревога отбелязва, че въпреки голямата чуваемост за проблемите на хората с увреждания, решенията в сферата на достъпността се бавят.** Налице са множество и разнородни усилия на редица обществени фактори в сектора, свръхактивността на КЗД в сферата е на лице, но сякаш физическото изграждане на достъпна среда се бави и не се случва с необходимите бързи темпове. Както вече стана дума, недостъпната среда е общонационален проблем, за чието решение са необходими съвместните усилия на всички заинтересовани страни. КЗД е винаги готова да се включи с целия си капацитет, за да се засили още повече процесът по изграждане на достъпна среда.